

LEDAREN:

Vårdval på villovägar?

ETT AV VÅRENS STORA debattämnen för förbundet och våra medlemmar var Vårdvalet. Och nu när hösten är här är det lika bra att inse att många frågor kvarstår.

Under årets Almedalsvecka i juli bjöd Läkarförbundet in representanter från LSR, Psykologförbundet, Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter och Svensk Kuratorsförening till en paneldebatt, med titeln Vårdval på villovägar? som handlade om vikten av att säkra kvalitet och främja teamarbete inom ramen för vårdvalssystemet. Inbjudna politiker var oppositionsrådet Ingrid Lennerwald (S), Skåne, och sjukvårdslandstingsrådet Filippa Reinfeldt (M), Stockholm.

I den tvärprofessionella debatten blev det tydligt att primärvården skulle vinna på att vi går samman för att utveckla både ett allsidigt innehåll och allsidiga kvalitetsmått som täcker in alla kompetenser. Det blev också tydligt att ingen kompetens kommer att vara självskrivet i framtiden. Kraven på teambyggande finns samtidigt med en ny konkurrenssituation. Precis så motsägelsefull är bilden.

LÄKARFÖRBUNDETS ORDFÖRANDE Eva Nilsson Bågenholm undrade hur patientens fria val av vårdgivare kan bli ett val som baseras på kunskap.

Hon menade att det inte är tillräckligt att patienten får välja utifrån känslan av ett trevligt bemötande och god tillgänglighet. Panelen var överens om att uppföljningen av vårdkvalité är den stora knäckfrågan för primärvården. Och att det är en uppgift som kräver ett nationellt samlat grepp.

Arbetsterapeuternas nya ordförande Lena Haglund poängterade att hon vill se att kompetensutveckling skrivs in i primärvårdens grunduppdrag för att garantera kvalitet och motverka stagnation. I en nyligen genomförd enkät bland deras medlemmar med erfarenhet av vårdval uttryckte de oro över detta.

Som svar framhöll oppositionsrådet Ingrid Lennerwald att politikerna inte ska detaljstyra primärvården, till exempel föreskriva att vårdheterna ska ha en viss teamsammansättning.

Kompetensen ska vara styrd av patientens efterfrågan.

Även jag hänvisade till en enkätundersökning bland LSR:s och Vårdförbundets medlemmar. Enkätsvaren visar att både sjuksköterskors och sjukgymnasters attityder till vårdvalet i stort är negativa. Man anser att vårdvalet varken lett till ökade inslag av förebyggande arbete eller mer professionsutveckling.

Jag frågade politikerna i panelen vad de vill göra för att få med sig sin vårdpersonal. Filippa Reinfeldt menade att det tar tid innan ett nytt system sätter sig, men erkände samtidigt att beslutsfattarna behöver bli bättre på att kommunicera med de anställda.

NÄR JAG I EFTERHAND reflekterar över seminariet med Lena Hedin, ordförande i LSR:s sektion för primärvård, poängterar hon att det krävs satsningar på både forskning och utvecklingsarbeten för att kunna visa de resultat som alla efterfrågar. Hon menar också att det är för stort ansvar att lägga ut sådana krav på enbart yrkesutövaren som varje dag ska producera vård! Det är lika illa att verksamhetschefer ska hålla i hela kunskapsutvecklingen med tanke på den mängd olika yrken som finns på en vårdenhet, anser Lena Hedin.

Ett dystert exempel på att utvecklingen går i fel riktning är Region Skånes beslut att vid införandet av Hälsovalet i våras, ta bort FOU-koordinatorm för sjukgymnaster. Ett sådant beslut är kortsiktigt och motverkar i högsta grad kraven på att vi ska visa resultat.

Tanken slår mig att ett sätt att säkra kvalitén i primärvården kan vara att vi som förbund verkar för att det ska finnas centralt placerade FOU-koordinatörer, som tar tillvara och för ut aktuell forskning för respektive vårdprofession.

Det finns säkert en mängd andra konstruktiva sätt att tillsammans verka för att ett "vårdval på villovägar" hamnar på rätt väg. Mångas arbetsvardag är inne i en omvälvande förändring. Det är både vårt eget och beslutsfattarnas ansvar att se till att det blir till det bättre.

*Läs mer om LSR:s hållning i vårdvalet på:
www.sjukgymnastforbundet.se*

Anna Hertting
Förbundsordförande

”Mångas arbetsvardag är inne i en omvälvande förändring.”